

UNIVERSUL LITERAR

CRIMA DIN STRADA RAIONULUI DIN CAPITALA. — (Vezi explicația.)

NOTELE SAPTAMANI

Luni s'a început în Camera deputaților discuția la Mesagiul Tronului, la care au luat parte deputați din toate partidele politice. Un deosebit interes prezintă declarațiunile făcute de diferiți oratori asupra situațiunii fraților noștri de peste muntii. D. Take Ionescu a declarat, în aplauzele Camerei, că soarta Românilor de peste muntii este a doua chestiune după existența și siguranța Statului român.

Presa de la noi a urmărit cu o vie atențiune fazele prin care a trecut tratativele de împăcare între Români și Unguri.

Se știe că fruntașul român d. Ion Miha a tratat cu primul ministru Khuen Hedervary asupra punctelor pe baza cărora s'ar putea face o împăcare între Români și Unguri.

Zilele trecute d. dr. Miha a publicat în zărele de peste muntii o scrisoare prin care declară că a rupt cu desăvârșire tratativele de împăcare cu Ungurii, de carece primul-ministru n'a admis cererile preconizate de el.

Atât zărele române de peste muntii cât și cele maghiare s'ocupă cu eșecul negocierilor în vederea stabilirii unei înțelegeri româno-maghiare.

Asfel ziarul „A Nap” din Budapesta scrie:

„Contele Stefan Tisza este acela care luase inițiativa acestor tratative intervenind pe lângă avocatul dr. Ioan Miha să joace rolul de mediator între guvern și Români.

„Dr. Miha a vizitat pe contele Tisza, în două rânduri, la cartea de pe domeniul său și, în urma discuțiilor urmate, a întocmit un memorandum în ale cărui 23 puncte sunt formulate cererile române, dintre care cele mai de importanță sunt:

1. Guvernul să dea românilor garanții că se va ține de toate angajamentele luate față de ei, și anume: recunoașterea lor ca element etnic și politic aparte; aplicarea integrală a legii din 1868 în ceea ce privește libertatea culturală.
2. Impărțirea de izlazuri în ținut român.
3. Dreptul pentru românii de a se folosi de limba lor maternă înaintea instanțelor judecătorești.

„Tisza a declarat că Miha că va sprijini pe lângă guvern aceste cereri.

„Contele Khuen-Hedervary, când a luat laud însă cunoștință de memorandumul în chestiune, a spus că un singur moment nu s'a gândit să încheie un pact cu românii; ar fi totuși dispus să trateze cu ei o apropiere, însă nu pe bazele formulate de ei.

„Declarațiunea aceasta a primului ministru a provocat rugerea imediată a negocierilor”.

Ziarul „Keleti Ertok” publică următoarea declarație a d-ului dr. I. Miha:

— În întreaga răspundere a tratativelor pornite de mine în vederea împăcării; în toată acțiunea mea, nu m'am căluzit decât de conștiința datoric.

„Eu m'am adresat comitetului executiv al partidului național român, ca să-mi spuie care îi sunt vederile în această chestiune: trebuie să constat însă că n'am primit dela el nici un răspuns.

„Sunt incredinciat că negocierile vor fi rupte. Guvernul a făcut concesii cari merită să fie bine chibzuite. Nu știu cum să rezolv în tratativele împăcării, dar încă înaintea de sfârșitul anului le voi relua”.

În ședința de Mercuri a Camerei ungare, deputatul kossuthist Kovacs Kalman, a vorbit între altele și de chestiunea naționalităților. D-sa a spus că este de acord cu contele Tis-

za că temelia politiceii naționalităților trebuie schimbată. Naționalitățile să bazeze-viască a intra în partidele maghiare. Spune că maghiarii trebuie să înceapă o luptă serioasă și energetică împotriva tendințelor naționalităților. Partidele maghiare trebuie să dea atențiune mai mare politicilor de maghiarizare și să facă în privința asta sacrificii.

Trebuie să se pedepsească foarte aspru agitatorii naționaliști de oarece acești agitatori: români, slovaci și germani, primejdioase Statul maghiar. Naționalitățile abuzează de legile ungare”.

Aceste idei le împărtășesc foarte mulți bărbați politici maghiari și prin urmare nu poate fi vorba despre o împăcare sinceră și durabilă între Români și Maghiari.

CORNELIU.

SCRINUL

de
EM. GĂRLEANU

Uitat, într'un colț, — mobilă din vremi bătrâne, scrinul pare că nu are nici o legătură cu tot restul odăii. Înalt, din lemn de palisandru, cu incrustări de sticlă, scrinul își rânduește, pe trei rânduri, șirurile de silărașe, toate înflorate în mijloc cu câte un buchet de fideș. Peste silărașele acestor arcade un capac, câptușit pe dinăuntru cu o catifea vioie; și pe capacul acesta sunt alcătuite, în mormant, ramuri de trandafiri trebecocii. Din lăcașul scrinului acestuia, din catifeaua lui, iese că se desprinde o mireasmă înălțătoare, o mireasmă copleșită, care are puterea asupra gândului și sufletului meu, să le trimită în vremi depărtate; stinse de demult. De atâtea ori stau și privesc mormântul acesta veche. De atâtea ori, ochii mei se prind parcă de incrustările lui, și privesc asfel, înălțat, înălțat cu înălțat mai se pare că se desprinde, pleacă de asupra catifelei vioie, o umbră albă, ca de asupra unei scrisori. Și mormântul vaporosă parcă începe să scrie, și peste catifeaua vioie o foaie de hârtie pare că se întinde.

Știi că e mormânt o închisură. Și cu toate aceste un fior mi se strecoară în suflet, căci așa trebuie să fi stat aici, acolo care, în fața silărașelor acestea, astăzi goală, scria poate răvase de dragoste, răvase scaldate în zămbete la început, în lacrimi, știu, mai târziu.

Pe fața catifelei ce umbră a mai rămas? De-ar cădea picături de cerneală, pe care penița lăsa plâns odată și din urmă cu ochii cari plâneau. Atâtea să rămân din toată povestea unei dragoste? Zădărnice mă uit spre cadra din părete, de deasupra: din ochii triști ai femeii care parcă mă privește, același adevăr se revarsă.

Atâtea doar rămăse! Ba nu. Într'unul din silărașele aceste amăgăsit, într'o zi, un buchet de flori. Ce flori anume, nu știu; vremea le-a șters culoarea, le-a lăsat numai, strânse la un loc, ca pe un mormânt de frunze moarte. Când l-am luat în mână mi-a părut că le-o suflă scrinului acestuia, și că lăsa-le îl smulg. Le-am apăsă în loc, le-am lăsat acolo; mireasma lor avea ceva de moarte; o singură petală se desprinsă și căzu, ușor, peste catifeaua vioie, acoperind una din lacrimile de cerneală...

În colțul acela al odăii scrinul rămâne stăpân, cu un străin între celelalte mobile, cu un străin care e îngropată vremea. Singur, numai ochii femeii din cadru ar ști ce să caute de asupra mesutei vioie, și ochii aceia n-au să-și mai desfacă genele nici odată. O umbră de asupra unui mormânt.

RUDYARD KIPPLING

POVESTE SCANDINAVĂ

Departa de aici, departa, în țara de unde căsare soarele, trăsă odată un rege puternic. Mii de milioane și milioane de oameni îi erau supuși; milioane de oi, vaci, boi, rumogași în grajdurile lui, iar perlele și pietrele prețioase ce avea erau atâtea, în cât se putea umple cu imbelșugare o fântână adâncă de 1000 de metri.

Nimic însă, din toate-acestea nu-i era așa de scump ca Nika, unicul lui copil. Pentru el fructele cele mai gustoase și florile cele mai mirositoare din tot regatul, pentru el blănurile cele mai delicate și hainele cele mai splendide, tot ce putea face fericit pe un copil, îi erau date din belșug lui Nika. Dar acesta nu era nici-odată mulțumit: mult avea, dar și mai mult voia să aibă! Nu trecea o zi, fără ca el să nu ceară de la tatăl său câte ceva nou. Iar tatăl îl satisfăcea numai decât, pentru marea iubire ce-i purta. Fără a se gândi că toanele fiului lui, vor putea odată și-o dată să-l aducă în ruină.

Într'o splendidă noapte de Măi, micul principe sta în ferestră să admire frumoasa lună, când, văzând-o așa de albă, diafană, și splendidă, îi trecea prin cap că „ca” ar fi o frumoasă lampă pentru camera lui de culcare; și fără să zică ceva, se întări în acest gând și n'avea meșta următoare, plecă la tatăl său să i-o ceară în dar. La această cerere neașteptată regele rămase n'credinciat, căci ceea ce-i cerea fiul său, nu-i venea să creadă propriilor lui urechi; ceră între timp să convingă copilul că ceea ce-i cerea era cu neputință, dar acesta bătea din picioare și plângea strigând că va muri dacă nu va avea luna! Așa dar regele, temându-se să nu i se întâmple o atare nenorocire (căci știa ce e în stare să facă fiul său) chemă îndată pe cel mai înțelept ingineri din țară, să-și dea părerea asupra acestui cereri.

El veni și o mulțime de instrumente, necesare meseriei lor, și conștientă dela rege cele ce dorea fiul său, se uită în față unui către altul, întrebându-se dacă suveranul lor nu fusese atins de neașteptate de nebunie; dar în cele din urmă se înclină dorinței lui, și cerură un timp de 20 de zile spre a-i da un răspuns. De fapt, se înclină cu toții, împreună, într'o săli mare a palatului, și acolo, „cu nasul în cârți”, începură să studieze chipul de a trage luna dela locul de unde o așezase Dumnezeu. Se gândiră, studiară, dar în zadar, nu le trecea prin cap nici o idee!

În ziua, către sfârșitul celor 20 de zile, eșară cu toții, și amăntară pe rege, că, construind un mare turn, pe muntele cel mai înalt din țară, s'ar putea ajunge planeta atât de mult dorită de fiul său! Mare fu bucuria suveranului la această cunoștință; nu mai vorbea de ceea ce-i spusese Nika, care începu să scrie în sine ca un nebun, gândindu-se că va avea în camera lui acei frumoși astri ce mergea în schimbare pe cer în nopțile noastre, însoțit de o mulțime imensă de stele.

Toată lumea se puse atunci în mișcare. Veni și amonul și de prin țările vecine, spre a vedea întreprinderea. Unii tăiau pietrele în mochi, alții dădău cărămizile și lemnăria, femeile făcând pâine și mâncare pentru lucrători; în sfârșit, nu fu om din această țară și din împrejurimi, care să nu fi lucrat ca să-l dea luna capriciosului principe, el, care umăra cu nerăbdare progresul lucrului, tot gândindu-se că turnul se nălța cu o nemai pomenită încetincală! În câteva zile, turnul întrecu arborii cei mai înalți, și în câteva săptămâni era așa de ridicat, că nu putea ajunge la vârful lui nici un foc de pușcă; iar după trei luni de zile era a-

tât de grandios, încât ochii liberi, nu-i mai putea zări vârful.

În curând faima acestui turn merse prin toate țările, și din toate părțile veneau într'una oameni să vadă această extraordinară construcțiune, la care lucra zilnic și moaptea sălășia oameni cari, văzuți din depărtare, păreau un adevărat furnicar.

În acest timp se scurseră șapte luni, și turnul se nălța așa, în cât, pe o zi luminoasă și cu cele mai puternice instrumente, nu îl mai putură vedea decât jumătate! Și acum inginerii spuseră că turnul este ajuns la punctul de unde le permitea lor de a putea prinde și închide cu siguranță luna. Veselia fu repede răspândită în cele patru colțuri ale lumii, regele trimise pe oamenii săi să invite pe toți ambasadorii și miniștrii din țările vecine spre a-l urca și pe el în vârful turnului. Și în sfârșit, când s'adunară cu toții, Nika, cu tatăl său și cu toți demnitarii de la Curte, se urcară sus în turn. Drumul era destul de anevoios și nu ajunseră decât după 27 de zile!

Un spectacol minunat se oferi atunci privirii lor. Luna, era atât de mare, că nu ar fi putut intra nici odată în camera micului principe; apoi, avea fața întocmai ca a unui om, și era așa de frumoasă și splendidă, în cât fiecare rămase încântat și o admira. Nika era nebun de bucurie: cânta și râdea și glumea cu tatăl său, numindu-l cel mai bun dintre toți părinții! Și bunul rege ar fi voit să se ferească de vorbele lui, și a-l muștra pentru zadarnicile epiteze, dar nu putea să reușească, și așa să lăcă și să zică ceea ce voia fiul său, numai și numai să-l vadă mulțumit.

Dar acesta, cum sunt toți copiii capricioși, trecând momentul primului entuziasm, începu a căuta un mijloc mai plăcut spre a privi luna mai de aproape, și într'un moment în care stătea să-l observe, făcu un frumos salt, și lăcă! În cădere se așeză fermit pe nasul lui! Cel prezent, rămăsese încercimțit de spaimă! Nici unul nu îndrăznea să zică ceva, temându-se, ca, chemându-l, nesocotitul copil să nu-și piardă echilibrul; și mireni nu-și îndrăzneau ce trebuia de făcut. După un răstănu însă, el își făcură curajul, și dacă văzură că principele se așezase în loc sigur, începură a-l striga să se coboare, amănându-l cu cele mai grave amenințări ce s'ar fi putut întâmpla, dacă n'ar voi să asculte. Dar el, care înțelesese de mai înainte că dacă ar fi rămas acolo nu s'ar fi întâmplat nimic, nu le dăde nici un răspuns, ci se urcă și mai sus pe buza cea mare a turnului, și începu apoi a merge pe de asupra cu și cum ar fi fost în propriul lui pământ!

Regina, noapților era o frumoasă lună, și căuta a-l privi în față spre a cunoaște pe cel ce era pe dânsa; dar răbdarea are și ea margini, chiar și la cei buni. Și aceasta se întâmplă acum. Luna îl lăcă să mai stea puțin, dar apoi văzând că copilul nu o lăcă în pace, începu să se încumțe. Fața i se întunecă, până când, îndărjii în culme de acea sălășăută lipsă de respect către dânsa, deschise odată gura, și înghiți pe capriciosul Nika, ca și cum ar fi fost un fruct gustos! La acest orobil spectacol, regele simți că sângele îi îngheață în vine, și ar fi căzut desigur în nesimțire dacă miniștrii săi nu l'ar fi susținut la timp; și atunci, aproape nebun de durere și de mânie, trase spada și începu a da groznică lovituri în fața lunii, dând unde mormonea, cu o cruzime spăimântătoare! Iar luna, bătrână și bălănda lună, pentru acest rău, la rândul-i, începu să plângă, vărsând șiroaie de lacrimi de sânge cari curseră până în pământ.

În acest timp, turnul începu să se ruineze și să îngroape sub dânsul împreună cu regele și miniștrii săi, milioane și milioane de inși, cari erau adunați acolo. La un moment

dat, incepu din cer să cadă foc, și în scurt timp la orizont nu se mai vedeau decât casele în flăcări, câmpiile și pădurile. Și tot regatul fu distrus, locuitorii și animalele prefăcuți cu toții în cenușă, și astfel nu mai rămase nici o piatră din ceea ce fusese odată! Și chiar în timpul de față locuitorii din peninsula Scandinavă și cei de prin prejur, vorbesc de acea nenorocire spăimântătoare, și fiecare poartă în memorie pe Niku, care, cu toanele lui, fusese cauza ruinei tatălui său și a întregului popor!!

Trad. de G. Rădulescu-Milcov

JOSE MARIA DE HEREDIA

EPIGRAMĂ FUNERARĂ

(Epigramme funéraire)

In acest mormânt, străluc, zace o lăcustă,
care
Trăind două anotimpuri pe acest pământ
bogat,
și a cărei aripioară, sub piciorul ei dințat,
Sbârnăia din zori de ziuă pînă la apus de
soare.

Dar muri, vai, ea gingașa muză verde a
câmpiei
și a lanurilor late și a tufelor de lei!
Dar acum ea să nu fie turburată în somn
de
Treci ușor, ușor, amice, pe locașul veșniciei.

In acel tufiș de cimbru, la tulpina unui pin,
Este piatra funerară pe mormântul ei așezată.
Vai, dar câți din noi n'au uitau ca al ei
sunt
prem destin.

Și de lucrăm de copile groapa ei este
udată:
Iar în zori de zi Aurora, ce ne-aduce ziuă
nouă,
Ei îi pune pe mormântul ei picăturile de
rouă!

Mihail Em. Procopiu.

Câmpulung.

EPURAȘUL

— SCITA —

Fratelui meu Grigore.

Eșisem afară, pe prispă, în răcoarea înserării. Parfumul primăverii venia, ca un val, din livada ninsă de floare. Sorbeam cafeaua, ca după masă, și priveam ceirul verde de pe coasta din față. O privighetoare porni să cânte tremurat, cu triluri clare, apoi tăcu deodată ca întreruptă de cineva. Cum stam la sfat, din una în alta veni vorba și despre vânătoare și cum eam venisem în ziua cea cu țapulca plină, aveam stupit la furcă.

— „Îți place a vâna, coane Manoluță, întreb pe gazda, Manole Ionescu, primarul comunei noastre?” Tuși întâiu dregându-și glasul, apoi se încredință că frumoasele lui mustați lungi, roșiatice, stați tăpuse în lăturii și după ce-și purtă degetele de la nas, în lungul lor, până la vârf, răsucindu-le, făcu: Nu, nu-mi place. Patima asta care stăpânește o lume, care te-a prins și pe dumneata, în mine nu și-a găsit locul. Uite, tutunul: sunt mort fără el. O cafea după masă dacă n'oi bea, parcă nici n'am mâncat. La o săptămână dacă n'oi face un chef, nici nu-s om. Și dacă măcar din ochii n'oi face unei șerpoaice de femeie... mă simt, nu știu cum, bolnav... Și asta e o patimă, nu-i așa? Da vezi că eu unul n'o găsesc rău... (Aici Conu Manoluță răsuci o mustață de-o făcu sfredel la vârf și închise puțin, strengărește, dintr'un ochiu și cum tocmai atunci se întâmplă de ieși din casă, coana Natalia, nevasta domisale, strigă: Nu-i așa Natalia? Și fiindcă văd că te miri, urmă primarul, o să-ți povestesc o întâmplare. Eram vătaf pe moșie și teată ziua alergam călare pe câmp. De amiază mâncam ce găseam și unde mă prindea vremea. Seara veneam la chelărie, la Roibu, unde mâncam la un loc cu vechiu și cu ceilalți vătafi. Aducea câte un fecior boeresc pește și bucătărița ne făcea un borș acru, cu orez și cu frunze de dafin, de făcea pe gât, în tovară-

Parlamentarii noștri

D-1 C. STERE

Intre parlamentarii noștri cei mai de vază — de și dintre cei mai de curând intrați în viața politică — reprezentantul Iașului, d-1 C. Stere, se bucură de cea mai mare autoritate.

Situațiunea ce d. C. Stere și-a creat în lumea noastră politică și parlamentară se datorește de sigur, în mare parte, atitudinii d-sale intranzigente ori de câte ori s'au pus în discuție marile chestiuni de principiu, după cum se datorește și întinșelor d-sale cunoștinți în chestiunile de sociologie și economie politică.

Profesor la facultatea de drept de la universitatea ieșană, d-1 Stere a

intrat de curând în Parlament și tot atât de curând și-a câștigat loc de frunte printre parlamentarii, ca și în sânul partidului liberal din care face parte.

D-1 C. Stere, conduce împreună cu d-1 dr. Cantacuzino, marea revistă ieșană „Viața Românească”, revistă care, în relativ scurtul timp de când apare, a imprimat publicității românești în genere, și discuțiilor de ordin literar, economic și politic, un caracter pe care această publicistică și acest discuții de mult nu-l mai avuseseră.

X. X. X.

șia mămăligutei calle: ghiorghit... ghiorghit... Imi aduc aminte: într-o Sâmbătă mântuisem pe la toacă de plivit lanul de grâu din Valca-Ră și mă întorsesem mai de vreme la Roibu. Cum n'aveam ce face, eșisem în cerdac și stam pe un scaun. Parcă a fost ieri, așa mi-aduc aminte. Lanurile de grâu mărunț, verzi, se întindeau fără capăt. Aerul mirosea a primăvară și a belșug parcă. De odată văd că iese dintr'o odată, Conu Mitriță Postelnicu, vechilul, cu pușca atârnată pe umăr. „Hai Manoluță la vânat”. — „Eu, coane Mitriță, întreb?” — „Da, tu”. Îți spun drept c'am simțit că mă ia în răs și un gând mă fulgeră: Măi, cum dracu, adică ce-ar fi să mă duc și eu? Și cum conu Mitriță ținea morțiș să merg, m'am dus.

Dumneata ști: eu n'am făcut armată. Am fost fiu de văduvă. Dar, deși nu umblasem cu pușca până atunci, cu revolverul trăgeam bine. Acuma însă pușca, cu țeava ruginită, ce mi-o dase un fecior boeresc, o simțeam rece în spate, ca de ghiată, și mă cam sfiam de fierul asta încărcat, gata să ia foc. Ne-am dus pe drumul plin de colb, îndreptându-ne spre iazul de la Nilipești, care se vedea stichind în vale, ca o fereastră culcată pe pământ. Ne gândisem la rațe întâiu, când vechilu făcu: „Hai să o luăm prin lan”.

Am cârmit la dreapta, prin valurile verzi de grâu plivit, curat. Sărea câte o prepeleță, ca un bulgăraș, dar așa de mică că-ți era milă să tragă, s'o omori. Nu prea cunoșteam regulile vânătorului. Gândeam și eu: Iese ceva? trag... Oii nimeri, bine, — nu, nu... Apucasem la vale, pe coastă. Conu Mitriță la deal. Priveam întinsul verde ce se mișca, în goana vântului, ca o apă. Mă gâ-

deam la belșugul ce ne aștepta anul acela, la bunătatea de grâu ce se va face și mă veseleam că boerul va fi mulțumit. Ba socoteam chiar cam câte vagoane să dea lanul pe care îl măsuram cu ochii. Făcusem cam două-trei sute de pași. Mi-era milă de grâul ce-l călcam, ca pe-o perie deasă, verde. În urmă însă, firele subțiri să ridicau și asta mă mulțămia. Mă oprisem să fac o țigară. Pușca dinainte, rezemată de trup. N'apuca să succese țigara bine: țășni o dibanie mititică, ca o suveică, prin peria lanului. Am crezut că-i un guzgan de câmp. Nu, guzganii nu prea umblă ei prin grâu. Ei prin miriști, prin malurile șanțurilor. Urmăream cu ochii să văd ce-i. Pri-cepeam cam pe unde-i; lanul să mișca în salturile dibaniei ce fugea. Îți spun drept, am simțit o mare bucurie la gândul c'ar fi un soldănaș. Și mai ales că pușca vechilului nu slobozise. Să putea ca eu să am noroc mai mult ca el. Ce l-ași mai fi răs! El, vânător bătrân și eu... a-geamii... și cu epurile în gura puștei! Cum priveam țintă, zării două urechiusi, tremurătoare, ridicate în sus, ș'am tras. Nu mi-a fost greu să-l găseam. Un epuraș mic, cât un pumn. Un pușor. Il lovisem în cap. Era trântit jos, cu botșorul în pământ, ca un vârf de botină. Și moale, ca o petică: parcă n'avea ciolane. Deasupra unui ochi ardea o mărgică de sânge. Avea doi ochișori mici, ca doi sămburi de coarnă. Uite, dragul meu, acum când îți spun, parcă-i văd ce frumos erau și ce durere mi-au infipt în suflet privirea lor rece, înghețată. Un haliciu intrase în ochiul drept și așa îl năpădise sângele de părea fript ca un cuiu înroșit în foc. Și ochiul roș mă privea așa de înfricoșător, că mă

tăie cu-un cuțit la trimă. Și era slab, sărăcuțel. Blănița cenușie întinsă pe trupul fraged, ca pielea pe mâna unui bolnav. Din mijlocul frunței izvora un firicel de sânge ferbinte, din care ieșeau încă aburi, și sângele să prelinse în jos, pe lângă nas, și cum zăcea răsturnat, sângele îi intră într'o nară, nevrând să părăsească trupșorul prin care până atunci să plimbase. Mărturisesc, tinere, fără rușine, că m'a podidit plânsul. Altul ar rade. Dumneata nu razi. Din modestie, desigur. Eu n'am răs; am plâns! Căci, la drept vorbind, ce rău imi făcuse pușorul pe care-l omorâsem și care mă ținea, înghețat, cu ochiul plin de sânge cald? Eu, în viața mea — că iaca-s la toamnă 15 ani de când m'am însurat — n'am avut copii. Și epurașul asta, abia născut, epurașul asta cu haina cenușie ce ațerza prin valurile verzi de grâu, mi se păru un copil. Un copilăș, rălăcit de măsă, sau a căruia mamă poate murise, un copilăș fără noroc și fără zile. Mă uitam, cu inima încețată de durere, cum zăcea, în somnul de veci, cu căpușorul cât pumnul sprijinit pe picioarele mici, întinse în înghețul morții, cu totul vârât în pământ. Soarele asfințea și-o ultimă rază tremura, ca para unui sfeșnic, na o rugăciune. Când l-am lăsat în grâul, care, clătinat de vânt, îngâna o rugăciune. Când l'am ajuns pe Conu Mitriță Postelnicu, mă întrebă: Ei, ce-ai ucis vânătorule? — „Nimic, Coane Mitriță; ani tras așa, în vânt” Mi-a fost rușine să-i spun adevărul, domnule. De atunci n'am mai pus mâna pe pușcă. Și vezi, să-mi dai dumneata averea de pe lume că n'ași trage într'un epure, doamne ferește...”

Am rămas o clipă tăcuți. Amurgul să n'insese deabinelea, ca o păclă groasă de toamnă. Ochii ceirului să aprinsese. Din livadă venea un murmur ușor de frunze tinere și un miros îmbătător. Am plecat încredințat că Conu Manoluță avea dreptate. Ce-i făcuse lui pușorul cela mic, care nu s'a bucurat de cât de câteva zile de traiu? Am trecut Tulburea, care tremura pe prundișul mărunț, și ridicam coasta Ceirului. Un epure țășni, ca un glont, dintr'o tufă. Am tras, fără a-l nimeri. Și am intrat în desișul Ceirului încredințat că Conu Manoluță n'avea dreptate. Tare mi-era ciudă că glontul a dat greș!

D. Iov Solferino

Tg. Trotuș, 910.

CUGETĂRI

de CARMENSILVA

Nu fi mândru că ai îndurat nefericirea: puteai să n'o înduri?

Geniul este întocmai ca soarele: imprumutată din lumina lui.

Contrazicerea însulește convorbirea; iață de ce Curțile sunt atât de politicoase.

Prostia caută să fie văzută; înțelepciunea stă înapoi ca să vadă.

Nu te plânge de suferință, căci înveți să ajuți pe alții.

În momentele tragice, ca și în situații dificile, se spun prostii.

SFATURI CASNICE

Cum se cunosc ouile stricate. — Cunoașterea ouălor stricate e foarte lesnicioasă. La ouăle bune, vârful ascuțit e rece, iar celalalt e cald. Ca să cunoști dacă oul e stricat, n'ai decât să pipăi vârful și limba. Dacă amândouă vârful și limba sunt calde, oul este de sigur stricat.

POEZII NEAMULUI

SAN-MARIN

de

D. BOLINTINEANU

San-Marina astăzi are
Serbdtoare de păstori,
O serbare
De plecare
La Vardar ce curd-n mare
Atergând pe pat de flori.

Se întinde masă dalbă
Pe un plai lângă Călm
Cu smântână
De la stână
Și cu jagi de miere albă
Și cu vin de la Zeitun.

Dintr'o mână-n altă mână
Cupa pregătită-n flori
Frece plină;
Beau, închină
Pentru țara lor Română
Pentru turme și păstori.

Cei bătrâni cu albe plete
Cei dinții la casă-nchin;
Hora pasă
Lângă masă
De flăcăi și june fete
Cu păr negru, cu alb sin.

Fluerele și cavale
Sună vesele cântări.
Lângă mese,
Cele dese,
De copii se joacă 'n vale
Centr-un vis de desfătări.

Popii binecuvintează
Și atunci toți s-au mișcat
De plecare
Către mare,
Turmele înaintează
Toți cu totul le-au urmat.

Căi poară în spinare
Corturi, paturi, așternut,
Toată casa,
Toată masa
Și vestminte de-mbrăcare,
Tot ce au, tot ce-au avut.

Mamele în glugă pe spate,
Poartă prunci cu păr bălăi
Său mioare
Lăncezioare,
Clopotele legănate,
Sună depărtat pe plai.

Turma beagă, câni latră,
Căi nechează ușor;
Măi departe,
La o parte
Sub o măgură de piatră
Cântă-n fluier un păstor.

Și pe cale mic și mare
Său, măi cădă către sat
Cu plăcere
Și durere,
Îi trimite fiecare
Câte-un dulce sărutat.

Sara vine și păstori
La părău toți se opresc.
Și fac jocuri
Și fac jocuri
Pân' ce visele aurorii
Peste geana lor plutesc.

Astfel trece scurta viață
De străinii nealdrinași,
Ca cocorii
Și ca norii
Când pe câmpuri de verdeață,
Când pe munții cei înalți.

Oamenii au arme dalbe
Și femeile dulci nuri,
Cu gurile
De lilițe—
Coame de-aur, fete albe,
Ochii lei ca niște muri.

Dar durerea, vai! nu lasă
Nicăieri pe muritor,
Ce dor mare!
Centristare
Înima lor le apasă
Când oștele le mor!

LITERATURA FRANCEZĂ

UN DECORAT DE 15 AUGUST

de

ALPHONSE DAUDET

Intr'o seară, în Algeria, pe la sfârșitul unei zile de vânătoare, o furtună puternică mă surprinse pe valea râului Chélif, nu departe de Orléansville. Nici o urmă de sat sau de vre-o casă de adăpostire pentru caravane nu vedeai cât e zarca. Nimic altceva decât palmieri mici, deșiuri de mastic și întinderi mari de pământ arat, cari se înșirau cât vezi cu ochii. Pe lângă aceasta, râul Chélif, umflat peste măsură de ploaia torențială ce cădea, începu să facă un zgomot asurzitor și eram în pericol să-mi petrec noaptea într'o mlaștină. Din fericire, talmăcitorul civil al biroului din Milianah, care mă însoțea, își reaminti că foarte aproape de unde ne găseam noi, se află într'o groapă o ceată de oameni al cărei agă îl cunoștea, și astfel ne-am hotărât să ne ducem să-i cerem ospitalitatea pentru o noapte.

Satele acestea arăbești dela ser sunt atât de îngropate în cactuși și în smochini sălbatici, bordeile lor de pământ uscat sunt clădite atât de joase, încât ne simțeam în mijlocul unui sat de corturi înainte de-a-l fi văzut. Era poate ora înaintată..., ploaia..., cauza acestei liniști mormântale?... Nu știu, dar în tot cazul acest colț de pământ mi se pără foarte posomorât și parcă zăcea sub preutatea unei neliniști mari sufletești, care îi întrerupsese viața. Pe câmpiile învecinate recolta era nimicită cu desăvârșire. Grâul și orzul, cari în alte părți erau adunate, zăceau aci culcate la pământ și începuse să putrezească. Grapă, pluguri ruginite, asvârlite pe unde a dat Dumnezeu, erau uitate în voia ploii. Toată cealaltă această de oameni avea o înfățișare tristă, zdruncinată și nepăsătoare. Abia mai lătrau câinii la apropierea noastră. Din când în când se auzea în fundul vre-unul bordeiului țipete de copil, și vedeai trecând printr'un desiș un cap tuns mărunț al unui strengar sau un „haic”—un fel de plapumă a arabilor—găurit al unor bătrâni. Ici și colo sub niște tușuri tremura de frig câți-va măgăruși. Însă nici un cal, nici un om... parcă ai fi fost încă pe vremea războiului nesfârșite și toți călăreții plecați de luni întregi.

Casa agei, o clădire lungă, cu ziduri albe, fără ferestre, nu părea mai plină de viață ca celălalte. Găsi-ram grajdurile deschise, boxele și ieslele goale, nici un rânduș măcar, care să ne primească caii.

„Hai să mergem să vedem ce e în cafeneaua arabă” îmi zise însoțitorul meu. Cafeneaua arabă e salonul de primire al castelanilor arabi; o casă în casă, rezervată oaspeților trecători, în care acești buni musulmani atât de politicoși, atât de primitori, găsesc prilejul potrivit de a-și arăta virtuțile lor ospitaliere, păstrând cu strictetețe intimitatea vieții casnice. Cafeneaua maurică a agei era deschisă și o liniște mormântală domnea aci ca și'n grajdurile de adineauri. Pereții înalți, vâruți, trofeele de arme, penele de struț, divanul larg și jos jur împrejurul sălei, toate acestea stăteau sub șiroaiele mari de ploaie gonite de vijelie prin ușe... Cu toate acestea tot era lume în cafenea. Mai înainte de toate cafegiul, un cabil bătrân, îmbrăcat în niște zdrențe, prin cari îi eșea coatele, ședea turcește jos cu capul pe genunchi, lângă un mangal. Apoi fiul agei, un copil de toată frumusețea, dar bolnav de friguri și galbenuț la față, care se odihnea pe divan învâluit într'o manta neagră de lână. La picioarele lui stăteau lungiți doi ogari mari și frumoși.

Când intraram nimeni nu mișcă;

cel mult dacă unul din ogari ridică capul său dacă copilașul se îndreptă să-și îndrepte ochii săi negri, frumoși, dar împăienjeniți de suferințe, către noi.

„Dar Si-Sliman unde e?”, întrebă talmăcitorul meu.

Cafegiul făcu pe deasupra capului său un gest nelămurit, care arăta orizontul, departe, foarte departe... Noi am înțeles că Si-Sliman a plecat într'o lungă călătorie; însă pentru că ploaia nu ne îngăduia să ne continuăm calea, talmăcitorul, adresându-se către fiul agei, îi spuse în limba arabă, că am fi prietenii de-a bătrânului și că-i cerem un adăpost până a doua zi dimineața. Copilul se sculă numai de cât, cu tot râul ce-l ardea sufletul, dădu poruncă cafegiului, apoi ne arătă divanurile c'un aer foarte politicos și binevoitor, ca și când ar fi zis: „Sunteți oaspeții mei”, salută după obiceiul arab, cu o plecăciune și un sărutat în virful degetelor; și așezându-și cu mândrie mantaua sa de „burnus”, plecă cu seriozitatea unui agă și al unui cap de familie.

După ce plecă el, cafegiul aprinse din nou focul de cărburi, puse deasupra lui două ibrice mici și în vreme ce el ne prepara cafeaua, am putut scoate câteva amănunte din gura lui asupra călătoriei stăpânului său și a trândăviei ciudate în care se afla ceata. Cabilul vorbea iute cu gesturi ridicole de muieră bătrână, într'un graiu gutural când pripit, când întrerupt de mari pauze în timpul cărora se auzea căderea șiroaielelor de apă de afară pe mozaicurile curților interioare, ibricele cari cântau, lătratul șacalilor răspândiți cu miile pe șes.

Iată ce pățise sârmanul Si-Sliman. Cu vre-o patru luni înainte, în ziua de 15 August, primi această vestită decorație a „Legiunii de onoare”, pe care o aștepta de multă vreme. El era unicul agă din provincie, care n-o căpătase încă. Toți ceilalți erau cavaleri, ofițeri, doi sau trei purtau chiar în jurul „haicului” lor marea cordon de comandor și se făceau atât cu el și erau atât de fericiți de parcă ar fi prins pe Dumnezeu de picior; astfel i-am văzut de nenumărate ori la Aga-Pașa Boualem. Ceea ce împiedică însă până atunci ca Si-Sliman să fie decorat era o gâlceavă pe care o avuse cu șeful său de birou arab după o partidă de „duiotă”—un joc de cărți ș-apoi camaraderia militară e așa de puternică în Algeria, că zecă ani de a rândul numele agei figura pe listele de propunere, fără să reușească vre-odată să fie decorat. De aceea vă puteți închipui bucuria bunului Si-Sliman, când în dimineața de 15 August, un spahi din Orléansville veni să-l aducă cutiuța aurită și brevetul de legionar și când Baia, cea mai iubită dintre cele patru femei ale lui, îi puse „crucea Franței” pe mantaua sa de păr de cămilă. Asta fu pentru tribul lui ocazia cea mai binevenită de „diffas”—banchete—și de „fantasias”—un fel de serbări cu căl-nesfârșite. Cât fu nopică de mare, răsunau tobele și flautele de tresfite. Și joc a fost, ș'atâta veselie, ș'apoi nu știu câți zeci de miei jertfiți; și fiindcă nimic nu lipsea festivității, un vestit improvizor din Djen-del compuse în onoarea lui Si-Sliman o cantată măreață, pompoasă, înălțătoare, care începea astfel: „Vântule, înhamă-ți caii aprigi, ca să ducă buna veste...”

A doua zi, când se crăpă de ziua, Si-Sliman chemă sub drapel pe toți cari puteau mânui armele din tribul său și plecă la Alger cu călărașii săi pentru a mulțumi guvernatorului. La porțile orașului, suita se opri după obicei. Aga se duse singur la palatul cărmurii, aci văzu pe ducele de Malakoff și-l asigură de devotamentul său nețărmurit către Franța în câteva fraze pompoase ale acestui stil oriental, încercat de imagini și de metafore, pentru că de trece, miș de ani toți flăcăii sunt a-

semănați cu palmieri, toate femeile cu gazelele. Apoi după ce-și făcuseră da-toria, încăleacă, ca să se arate prin oraș în toată strălucirea lui, își făcu în treacă rugăciunea la gîmie, împărți bani la săraci, intră pe la bărbierii, cumpără fel de fel de parfumi și lucruri de toalete pentru femeile lui, mătăsuri scumpe im-podobite cu flori și pe de margini cu șiruri de frunze, apoi corsagiuri al-bastre înfrumusețate cu șirete de aur; cisme roșii de cavalier pentru micuțul său agă, plătind fără să se tocmească și răspândind bucuria sa prin frumoși „duros”—o monedă spaniolă echivalentă cu 5 lei. Îl vedeai în bazare, lungit pe căvoa-re de Smyrna, bând cafeaua în ușa negostorilor, cari îl felicitau cu mul-tă căldură. În jurul lui, mulțimea se înghesnea curiosă. Din când în când, auzea zicând: „Uite Si-Sli-man.... împăratul i-a trimis tocmăi crucea”. Și micii arabi, cari se na-poiau dela bac, mîncînd prăjituri, strecurau prin mâștile lor albe pri-viri lungi de admirație către această frumoasă cruce de argint nou, sclip-pitor, atât de semet purtată. Zău așa! ai uneori clipe bune și plăcute în viață...

Seara fu aci. Si-Sliman se gătea de drum ca să-și ajungă ceata și de-abia puse piciorul în scară, când un servitor dela prefectură veni du-pă el gâfâind tot:

„Bine că te-am găsit Si-Sliman, te-am căutat și pe Dumnezeu, pre-tuitndent... Vino repede, că guver-natorul vrea să-ți vorbească!”

Si-Sliman îi urmă fără să se gîndească la ceva rău. Totuși când tre-cu prin curtea cea mare a palatului, întâmpină pe șeful său de birou ar-ab, care îi zâmbi batjocoritor. Acest rânjet de vrăjmaș îl înfricoșă și întră tremurând în salonul guvernatorului. Maresalul îi primi călare pe un scaun:

„Si-Sliman, îi zise el cu obicinuitul lui ton grosolan și cu vocea lui, ce tonăea pe nas, care făcea să tre-mure tot inconjurul lui, Si-Sliman dragă, sunt des-nădăjduit!... of!... of!... of!... a fost o greșală... Nu pe tine a vrut să te decoreze; ci pe caidul—un fel de administrator de plasă—din Zug-Zug... trebuie să dai crucea înapoi!”

Frumosul cap tucituriu ale agei se înroși ca para focului. O mișcare spasmodică îi scutură tot corpul. Ochii îi scânteiau de durere... Dar toate acestea trecură ca un fulger. Rușinat își plecă ochii înaintea gu-vernatorului și îi zise:

„Tu ești atopoternicul stăpân”, și scoțând crucea de pe piept o puse pe masă. Mîna îi tremura și lacrimii i se scurgeau dealungul genelor. Bă-trânul Pélissier fu adînc impresio-nat:

„Hai du-te, du-te, dragul meu, a-nul viitor îți va veni rîndul și ție!”

Și-i întinse mîna c'un aer compă-timitor.

Aga se făcu însă că nu-l vede, se plecă fără să răspundă și eși. El știa bine de ce se mulțumi cu făgă-duiala maresalului; și se văzu deso-norat pentru todeauna din cauza unei intrigii de birou.

Vestea nenorocului său se răs-pîndise ca fulgerul în tot orașul. Jidovii de pe strada principală Bah-Azun îl priveau acum c'un rânjet batjocoritor. Comercianții arabi din contră se fereau din calca lui c'un aer compătimitor, și această milă îl mîhnia pe el și mai mult decât rân-jetul jidovilor. Se ducea sârmanul dealungul zidurilor, căutând uli-cioarele cele mai întunecoase. Locul crucii sale pierdute îl ardea ca o rană deschisă. Tot timpul se gîndea numai:

„Ce vor zice călăreții mei? Ce vor zice femeile mele?”

După aceea îi veni câte-va acces de furie. Aci se vedea propovăduind războiul sfînt colo la granițele Ma-rocului, vecințe roșii de incendii și de băcălii; aci cîntăreind străzile Algerului în fruntea celor sale je-fuind pe jidani, mișcînd pe creș-

GALERIA ARTIȘTILOR ROMÂNI

D-na LUCIA STURDZA

D-na Lucia Sturdza, excelenta artistă a companiei Davila, cu portretul căreia ilustrăm în numărul nostru de azi „Galeria artiștilor români”, este una din puținele noastre artiste cari au știut să se impună în teatru, din chiar momentul debutului său.

Pe scena Teatrului Național, ca și pe aceea a Teatrului Modern azi, d-na Sturdza s'a arătat totdeauna ca o personalitate artistică de mână întâia, ca o artistă care, printr'un dar natural de inteligență, printr'o educațiune artistică din cele mai alese, știe să comunice fără greș emoția puternică, singura pe care se bizuează teatrul modern, în care d-na Sturdza a făcut creațiuni absolut superioare.

Întreaga femeie se potrivește mai mult cu ideile noastre — este un desprețuitor incorectibil al inteligenței feminine. De oarece nu găsește în soția sa acelaș suflet, care în momente grele ar putea fi în stare să-i ia o parte din sarcină, el caută comunitatea cu ea numai în orele de liniște și la masă. Și totuși, femeia marocană, ca și cea europeană, cunoaște toată partea bună și cea rea a relațiilor dintre bărbat și femeie.

Ea este fără ideal, în acel sens înalt al cuvântului, care caracterizează personalitatea modernă și bogăția fin sistematizată a gândirii și simțirii ei. Dar această lipsă de concepție ideală a misiunii ei matrimoniale nu influențează de loc puterea de atracțiune firească a marocanelor. Poza frumoasă și zâmbetul fermecător, arta vorbirii cuceritoare, spiritul scânteietor și caprițiile, îi stau din belșug la dispoziție.

Femeile marocane — în deosebi marocanele evreie — sunt în tinerețe de o uimitoare dragăsenie, pe care o descriu în cuvinte entuziaste călătorii tuturor națiunilor. Și această frumusețe este forța lor; în fața ei se pleacă și marocanul care desprețuiește femeile.

Din punct de vedere exterior, femeia marocană din clasa de mijloc și de sus a societății duce o viață demnă de invidiat. Ea nu cunoaște grijile bărbatului și nu se prea încarcă cu lucrările de gospodărie.

Se țin sindrofii și se dau serate ca și la noi, unde se cultivă muzica și lucrul fin de mână. De servitoare nu duc lipsă, căci cel dintâi lux pe care și-l permite un bărbat marocan care câștigă bune parale, este de a-și cumpăra o sclavă, care adeseori aduce mărul discordiei și comunitatea în căsătorie.

Să nu se creadă însă că soția legitimă se supune fără rezistență de a împărți favorurile sotului ei cu alta. Ea se luptă până la sfârșit și, în lipsa stăpânului, se războiește pentru suferințele pricinuite de succesele rivalului ei.

Într'o casă marocană nu lipsesc tragediile inimilor neînțelese, consecințele infrișcate ale torturilor geloziei și ale artei rafinate a cocotelor ariviste.

Dacă în palatele marocane viața femeii se petrece aproape cu totul în atmosfera greoaie a trândăviei și în jocuri copilărești și dacă marocanele din societatea înaltă primesc cu nepăsare pe suratele lor, fie femei legitime, fie sclave favorite, femeia din clasa de mijloc este aproape întotdeauna paznică neadormită a vetrei casnice și luptele îndelungate pe cari le poartă ea cu a doua soție, se termină adeseori numai atunci când nefericita ființă, rănită în adâncul sufletului ei, moare de inimă rea.

Afară de aceea, între femeile clasei de mijloc din Maroc se găsește multe a mintrelea ca în lumea mahomedană: ele sunt credincioase, economice și muncitoare și se ocupă cu aranjarea rufăriei și a îmbrăcămintei membrilor familiei și cu gospodăria casei.

În clasa de jos soția este muncitoare bărbatului. Sunt cazuri în cari femeia hrănește singură familia, pe când soțul stă în cafenea, dar ea nu suferă nici o rivală și bărbații cu lăta, umflați și zgâriați, cari povestesc despre accidente vietei caznice, nu sunt rarități nici în cea țară binecuvântată.

În Maroc, atât bărbații, cât și femeile, își iubesc foarte mult copiii, cărora le implinesc toate caprițiile. Sub asemenea împrejurări nici nu se poate vorbi despre o educațiune bună copiilor. Este un tratament care creiază egoiști, firi impulsive, iar nu cetățeni în sensul sociologic al cuvântului.

Decăderea politică a Marocului rezultă de sigur în cea mai mare parte din defectele vietei familiare din situațiunea inferioară a femeii și din reaua educațiune a copiilor. O dezvoltare care va da țării alte mame, îi va da și alți copii.

Năzuința de a aduce pe soțiile și

mamele marocane la o treaptă mai înaltă de demnitate omenească și de însemnătate cetățenească, va fi de sigur promovată prin contactul intensiv al țării cu cultura europeană.

C. Scurtu.

RAZE DE SOARE

Din larguri s'au desprins, răzbind prin
geam
Și se strecur frumoase prin unghere,
Inseninându-mi sufletul, atât
Intunecat de-a nopților veghere...

Pe pleoapele-mi de-argint înrouate
Le simt acum sublima sărutare...
— O, razelor, cu străluciri de sulfii,
Privesc în voi solia de chemare !..

Seninul vostru-atât mă înfloară,
Mă poartă-acum în lumea altor clipe.
Plutesc pe căi muiate 'n foc din stete.
Legăntor; pe-a viselor aripe...

O, rămâneți... de-apurarea rămâneți —
I-atât de trist în casă-aci, la noi,—
O, rămâneți... iar de porniți alurea
Și sufletu-mi luați-mi'l cu voi.
Galași. Const. S. Spirescu.

MAMĂ...

„Flori, parfum, viață, bucurie...
Cum surădeți !..

„Oh! ce frumos, ce suav e surăsul vostru! Ce vis, ce fericire. Ce dulce-i viața, când un zâmbet ție luminează ca o rază caldă, când un gunguit te face să tresari de fericire. Voi aceia care ați avut parte de floarea rară a fericirii, o cunoașteți sub haina asta divină? De sigur, nu-i așa?

„Și cum tremurați... cum vă tremură inima la amintirea când copilășii voștri erau micuți-micuți, când își mișcau aripioarele în cubul lor alb-alb ca fulgul de zăpadă, botându-și gurița să gângăvească „mama”, privindu-vă în ochi să vă prindă surăsul. Da, da, priviți țintă și-i vedeți aeven, acolo în grădina amintirii. Ia, luați-o pe potecața cea mai înaintă. Așa, aici.

„Vedeți-cât sunt de dragi, cum dau din piciorușe, ce frumoși sunt goi, în albioară, cum împrăstie apa de scaldă; uitați-vă par'că's trandafir roz-alb și-s gata gata să-și risipească petalele frământându-se... Voi vă bucurați că-i vedeți îngerași înainte-vă.

„Dar eii, eii, ooo!.. ce groază, ce monstru...”

„Unde-s ochisorii ceea dragi, desțepți, cuminiți, unde-i gurița ceea fragedă, unde-i ingereasca întrupare... Vedeți-l, vedeți-l ce pacit, ce urâciușe... luați-l, omorâți-l!.. Ce stați, nu-l vedeți, pentru ce să trăiască; să suferă batjocura lumii, să fie hult, să facă desgust !..

„Sunteți nebuni, să trăiască... ce vi-i milă?

„Asta se chiamă milă să-l aruncați soartei spre batjocură, spre suferință!? Luați-l... luați-l...”

Și ochii îi rămân fixi, îngrozitorul asupra leagănului alb. Se ridică înfiorându-se, se apropie... întinde brațele și ridică sus, deasupra capului, trupul schilod... apoi îl pleacă încet... cu grije... îl strânge cu drag la sân: „Puiul mamei, pu...”

Sibila

PROVERBE

Unde-i minte multă, e și nebunia multă.

Șarpele, când îl doare capul, ese la drum.

Ce e în gușă și după ușă.

Lesne din gură: pune viață, bea viață.

Apa la mătă și săracul la teapă

Două pietre tari nu macină bine.

fin și la urmă căzând însuși în aceeași învălmășeală, unde și-ar fi ascuns rușinea. Ori-ce i se părea mai de grabă cu puțință, decât să se reîntoarcă la tribul său... De odată, în frământarea planurilor lui multiple de răzbunare, ideea de a se duce la „Impărat” îi veni în minte ca o lumină salvatoare.

Impăratul!... Lui Si-Sliman, ca și celorlalți arabi, gândul de judecată și de putere se rezuma în acest singur cuvânt. Acesta era adevăratul șef al credincioșilor acestora de musulmani în decădere; pe celălalt, cel din Stambul, și-l înfățișau ca o ființă înțeleaptă, un fel de papă nevăzut, care își păstra pentru sine numai puterea spirituală și în egira în care trăiau se știe ce însemnează astă putere.

Dar „Impăratul” cu tunurile sale mari, colosale, cu zuavii săi, cu flota sa de fier !..

Cum se gândi la El, Si-Sliman se crezu scăpat. Fără îndoială împăratul îi va da crucea iară. Era o afacere numai de opt zile de călătorie și era așa de sigur de succes, încât porunci ca ceata să-l aștepte la porțile Algerului. Vaporul de a doua zi îl ducea spre Paris, plin de meditare și de seninătate ca pentru un pelerinaj la Meca.

Bietul Si-Sliman!... patru luni trecuse de când a plecat și în scrisorile pe cari le trimetea femeilor sale nu pomenea încă de reîntoarcere. De patru luni nenorocosul agă era rătăcit în negura parisiană, petrecându-și timpul tot alergând prin ministere, batjocorit pretutindeni, prins în această năpraznică țesătură a administrației franceze, trimis din birou în birou, murdăritu-și mantaua pe băncile de lemn din anticamere, pândind o audiență, care nu mai venea nici odată la rând; apoi îl vedeai seara cu fața sa lungă, tristă, ridicol priu statura sa prea măstoasă, așteptând cheea camerei sale într'un birou de hotel și în sfârșit intrând în odaie, ostenit de a-lăta alergătură, însă totdeauna mândru, plin de speranță, vecinic să alerge ca un vântură țară pentru recăștigarea onoarei sale...

În timpul acesta călăreții lui, poposind la poarta Bab-Azun, așteptau cu acelaș fatalism oriental; caii, legați de pripon, nechează spre mare. În trib, totul era în nehotărâre. Recolta se prăpădea pe câmp, din cauza lipsei de brațe. Femeile și copiii numărau zilele tot uitându-se spre ...Paris. Și-î era mai mare mila să vezi câte speranțe, cât neastâmpăr și câtă ruină trase după sine această panglică roșie... Când se vor sfârși toate acestea?..

„Dumnezeu singur știe!” zise cafegiul zâmbind și prin ușa crăpată, deasupra plaiului violet și pustii, brațul său gol ne arătă un corn mic de lună, care se ridica alene pe cerul umed.

Trad. de Emilian I. Ciucianu

VIAȚA CAZNICĂ

FEMEILOR MAROCANE

de H. Walter

De mai multă vreme se agită în Turcia năzuința de a ridica cultura spirituală a femeii atât de neglijată și pentru a o face tovarășă egală a bărbatului. În Maroc însă această mișcare se află cu mult înapoi. Influența femeii în țara pe care astăzi francezii au adus-o în contact nemijlocit cu cultura Europei, se mărginește la cercul strimț al căznicei. Niciodată stăpânul casei n'o întreabă asupra socoțelor gospodăriei și a planurilor ei. El este paznicul ager al bugetului caznic, ba chiar și al cassei gospodăriei. El singur se duce în târg sau trimite pe un om de încredere, care cumpără tot ce trebuie pentru casa.

Marocanul de pe litoralul coastelor — la Berberii din interiorul țării și

ILUSTRUL MATEIŪ

— ROMAN DE GEROLAMO ROVETTA —

— Urmare —

Dar acei două domni, cine să fi fost? Prietenii de ai Editelor? O! a-ceastă Schönfeld!... cum ar fi dat-o dracului!

Se mai întoarse: dar tot nu venea. Crăile lungi ale brazilor, iarba verde de pe pașiște, formau ca un cadru în jurul grilajului de fier; dar acest cadru era gol.

Nora nu se vedea de loc.

Se simțea abătut, prăpădit, și cu toate acestea cu puțină putere ce mai simțea că are, ar fi voit să strângă pe cineva de gât.

Grădina publică era îngrozitor de urâtă.

Tot era fals, artificial, fântâna fără apă, florile acelea prea roșii, pomii și iarba prea verzi, până și copiii îmbrăcați ca niște mătură, care semănau a păpuși grosolane.

Iar se mai întoarse...

— A! în sfârșit! iat-o!

În cadrul crengilor încrucișate, prin iarba verde ca smaraldul, recunoscu grațiosul chip și haina albastră și cravata liliachie și toculița de blană.

Era Nora! Toată grădina, se lumină parcă de o viață nouă.

Pietro îi eși înainte, în alea teilor care ducea la Muzeu; dar când Nora, dreaptă-mândră, cu mersul ei hotărât și ritmat îl întâlni, Pietro uită să-și scoată pălăria și s'o salute: o inconveniență care agasă foarte mult pe tânăra fată.

Se plimbară câți-va pași unul lângă altul fără a scoate un cuvânt. Laner ținea să-și arate mulțumirea; Nora nu știa cum să înceapă.

— Cine enău acei d-ni?—întrebă înfărtit Pietro, cu o voce stinsă și cu nasul în gulerul ridicat de la pardesiu.

— Prietenii de ai Editelor.

— Am auzit, dar cine sunt?

— Unul, bancherul Kloss; celalt... ducele de Casalbara.

La numele de bancher se infurie din nou.

Casalbara, acel frumos bătrân baccelit, îi era indiferent. Dar acel Kloss?... Acel Kloss era un stricat, un infam. Un bătrân murdar, scârbos! Era rușine pentru o fată să-l apropie măcar. Din nou îl apucă furia de gelozie, care îl făcu să aiureze; căci acel Kloss trebuie să-și fi aruncat ochii asupra Norei, fără îndoială. Pentru ea, numai pentru Nora venea la Schönfeld.

Kloss! Nu-l recunoscuse!... Atât mai bine. Dacă l-ar fi văzut... pe Kloss alături de Nora!... Dumnezeule!... S'ar fi întâmplat o nenorocire, la sigur!

Nora mergea dreaptă, mândră, hotărâtă, cu mâinile în buzunarele jachetei deschise, fără a-și perde cumpătul. Din când în când însă arunca priviri îngrijorate în jurul ei, ca să se asigure că cei cari treceau, săi cei cari stău pe bănci, nu observau atitudinea tovarășului ei. Pietro se apleca să vorbească încet, dar era lesne de ghicit starea ufletului lui, după gesturile lui de nebul și fața îndurerată.

— Cel puțin... fă-mi plăcerea... și amintește-ți... că suntem în public!

Asta fu tot. Nora, cu vocea ei armonioasă, cu timbrul ei tânăr și cald, nu mai zise nimic. Cu un ton mai liniștit, dar hotărât, ca cineva care are dreptul să poruncească, îi zise:

— Îți interzic, mă auzi bine, îți interzic de a mai pune piciorul de azi încolo la Schönfeld în casă. Dacă mai aflu că acest Kloss s'a mai întâlnit cu tine, sau ți-a mai adresat vre-o vorbă, în ziua aceea, adu-ți bine aminte, tu vei apuca într-o parte... și ești într'alta.

— Foarte bine, răspuse fata cu un oftat ironic, foarte bine! Asta e ceea ce ne rămâne de făcut!

Vocea ei nu trăda nici cea mai mică emoție și fața îi era liniștită.

— Cum? Explică-te... „Asta e ceea ce ne rămâne de făcut?” Te-ai supărat, Nora?—întrebă tânărul apropiindu-se de ea pentru a o privi în ochi, așa de aproape că-i atinse obrazul cu al lui.

Apoi adăogând cu un accent pasionat:—este pentru că te iubesc, și acest Kloss este în stare de orice.

Nora nu răspuse nimic; mergea liniștită fără a lăsa să se vadă cea mai mică turburare, cu o frumoasă mișcare din solduri cari o făcea mai doritoare, mai seducătoare.

— Nora!... Nora!... strigă bietul băiat, care în acest strigăt sfâșietor punea tot sufletul lui, toată viața.

Ea se opri și dintr'o dată se decise a vorbi, a pronunța, a se exala, a spune tot. Nu se mai îngrijea nici de cei cari treceau, nici de cei cari stău pe bănci. Nu avea de cât o idee în cap: să se explice și să se isprăvească odată.

— Uite-te la mine și vezi-mă în ce hal sunt!...

Și ridicându-și puțin rochia, arătă gheata elegantă dar cărpăcită cu un petec în vârf.

— Ghetete mi s'au rupt și altele nu mai am. Privește căptușala jachetei mele, și nu am alta. Acasă îmi lipsește de toate; azi dimineață chiar, nu am avut ce mânca; nu am luat de cât o cafea cu lapte. Și în fiecare zi, numai creditorii și frica unui scandal. Și tu crezi că am s'o duc mult așa, cu viața asta imposibilă, viață de câine? Ei, nu, te înșeli! Mă voi duce mai bine în America să cânt prin cafenele.

— Fără îndoială! zise Laner triumfând.

Tirada cu America nu-l îngrijea. Era o frază asvârlită în vânt pe care o mai auzise. Era fericit de furia Norei contra unchiului Matei, de indignarea pe care o credea îndreptată numai contra lui și a vietei de „câine” pe care i-o făcea unchiul Matei.

— Fără îndoială, ai dreptate!... De o mie de ori dreptate și trebuie să pui capăt.

Tânăra fată înțelese eroarea în care căzuse el.

— Cum? Crezi că voi sfârși într-o parte ca să încep în alta? Să trimit la plimbare pe unchiul Matei, să am neplăceri, să trec drept o ingrătă și pentru ce? Pentru a găsi în altă parte aceleași chinuri, aceleași mizerii? Mai rău poate; căci după celelalte, ași avea și copii de hrănit, de crescut și am crăpa de foame cu toții!... Nu, dragul meu, nu!... Eu sunt fată cinstită și-mi place mai bine să-ți spun acum, când mai este timp pentru amândoi. Eu am suflet eroic; nu mă simt născută pentru sacrificii; nu vreau o viață de suferințe și de abnegări. Sunt însă sinceră și am curajul a-ți vorbi franc.

Ai să mă judeci rău; ai să mă crezi ușurică, fără inimă, tot ce-ți va plăcea! Dar prefer să-ți vorbesc astfel, ca să ne luăm și unul și celălalt libertatea și să rămănem prieteni. Nu e mai bine așa, de cât să facem prostii mai târziu? să ne despărțim atunci, când voi fi nevasta ta și când mă voi sătura?

— Doamne! Doamne! Este cu puțință?

Pietro Laner o privea.

Nora era aprinsă la față, cu nările și buzele tremurând; pieptu-i saltă și în mijlocul frunței se desina mica cută sinistră, subțire și albă, ca o cicatrice.

Doamne! E dar adevărat? Este Nora adorată care vorbește astfel? Totul s'a sfârșit?...

În vârtejul gândurilor și inimei lui, acest cuvânt teribil: Sfârșit! Sfârșit! cădea deșteptând ecouri funebre repercutându-se și perzându-se în a-

dâncimi nepătrunse.—Sfârșit! Sfârșit! Totul s'a sfârșit! Doamne! Doamne!... Nu mai avea puteri, nu mai avea glas. Singură ideea aceea fixă și chinătoare: Sfârșit! Totul s'a sfârșit! O singură idee nemărginită, dezolată. Și stăpânindu-și disperarea în sine un simțământ de ciudată și întemeiată spaimă îi cuprinsese întreaga fire.

Să moară! Să moară. Să se scufunde și să se înmormânteze pentru veți în pământ: să nu mai vadă, să nu mai simtă, să nu mai suferă!... O! consolare nesfârșită a morții! Voluptatea neantului!

Bietul băiat, zdrobit, cu capul vârat în gulerul pardesiului, tremura ca un nenorocit. Vroia să vorbească, dar cuvintele întretăiate îi rămăneau între dinții cari îi clătăneau. O mai privi încă lung... lung... cu ochii împăiațenați de lacrimile cari îi întunecau și abureau sticlele ochelarilor.

Era ea, cu toate astea! Nora, scumpa lui Nora, care mergea țepănă și mândră alături de el, tot frumoasă ca o D-zeire și cu aureola de lumină augelică a părului ei bălat. Era Nora, cu pasul ei hotărât și ritmat, răsunând în tăcerea aleei, sub umbra deasă a teilor; Nora care umbla, drept, mereu drept înaintea ei, inexorabilă ca Destinul!

Laner, încă așa de aproape de ea, dar deja foarte departe, simți în inimă o durere așa de mare încât toate surupurile emgiei lui fură sfărâmate de odată. Se împletici, se umili, îi căzu la picioare. Sfios, dar cu toată ardoarea unei mari desnădăjduiri, o rugă, și iar o rugă. Ea era Dumnezeirea lui la care se ruga. Madona lui strălucitoare, de la care cerea viață!

— Fii bună!... Fii bună! Mai fii încă Nora de altă dată, Nora mea iubită!

Voiu lucra zi și noapte!... Afară de asta va trebui să-mi dea cei 20 de mii de franci.

— Ce vrei să faci cu 20 de mii de franci?—răspuse Nora cu un zâmbet disprețuitor și dând din umeri. Să lucrezi?... Tu, care nu te pricepi cătuși de puțin la învârtelile meseriei și care nu ai talentul și dibăcia unchiului Matei?... Ce vrei să faci?

La aceste cuvinte, sufletul lui Pietro se revoltă. Acest ultim afront fu ca o lovitură de biciu peste durerea lui.

— A! nu, asta nu! Nu am talentul de a fi o canalie ca unchiul tău! A fi un tâlhar, un bandit ca unchiul tău. Nici de a fi „cinstit” cum înțelegi tu această cinstie, cu care te lauzi! Această cinstie care este o rușine, o minciună, o infamie! O! văd limpede în jocul tău! Am ghicit tot! Amorezat, da, sunt; dar dobitoc, nu, dobitoc nici odată!—Jocul tău și cinstea ta, sunt cunoscute de toată lumea, și sunt desgustătoare! Ai fost înțeleasă cu unchiul tău ca să mă înșelați și acum mă părăsești pentru milioanele d-lui Kloss! Asta este adevărul! Asta e cinstea ta... Pentru a mă minți, cum m'ai mințit, pentru a te purta așa față de mine, după ce m'ai jucat cum ți-a plăcut, trebuie să fii, sau să fii gata de a deveni amanta lui Kloss, da amanta lui!...

— D-le Laner! întrerupse Nora încet, dar cu un accent scurt.—D-le Laner.

Era vânăta, de nerecunoscut; îi aruncă o privire plină de ură, de dispreț; ea îl văzu îngălbenind și ezitând... îl mai privi odată fix, apoi dând din umeri, în semn de sfidare, îi zise cu un ton sec și întorcându-i spatele:

— Bună ziua!

Tânărul rămase ținut și mut. Auzi fășiitul rochei și sgomotul pașilor hotărâți și cadențați cari se depărtau pe aleea teilor. Aruncă o privire în jurul lui, ca și cum o căuta... Era singur. Și rămase împietrit pe loc, fără nici o mișcare, fără un cuvânt, fără o lacrimă.

VII

Matei Cantasirena se vâncarea și se plângea de lungile lipsiri ale Norei.

— O! zise Gioconda, mai ai destulă vreme să te bocosești! Nu sunt încă două ore, și până la cincă, până la vremea prânzului, d-ra Nora nu are să vină.

Cantasirena însă făcea ce știa. Silit să stea închis în casă pentru motivul îngropării *Renovatorului* și de frica „Tirolienilor”, se consola, predicând ordinea, morala, idealul. În halatul lui de casă, cafeniū, cu ciucuri roșii, trecea din sufragerie în bucătărie, din bucătărie în cabinetul de lucru, tot declamând și injurând. Cu Evelina, cufundată în Dicționar, se infuria contra ingratitudinii „patrioților în viață” și repeța poate pentru a douăzecea oară:

— Animalul cela de marchiz Duranti, amănă!... În totdeauna a fost în cochetărie cu Austria! Ia, vezi și tu de mai scutură puțin pe masa asta. Farfuriile cu ciornle și corecturile și fizica cu notițele mele! Aiti! fugi de aci!... Numa se vâta sub canapea ca să nu capture o lovitură de ciucure.

La bucătărie, directorul inspecta țingirile și crățițele. Un braț pe după mijlocul Giocondei, strângea cu iubire părintească slujnica pe inima lui. Amândoi gustați apoi cu aceeași furculiță sosul care clocotea pe foc, sau bea unul după altul puțină supă cu lingura mare. Din când în când, mai trântea câteva injurături și la adresa E-le-o-norei.

— Se plimbă toată ziua, fără să știu de unde vine, unde se duce, și ce face! Asta nu e convenabil, nu e decent, moral! Guri rele sunt destule și o fată mare este repede compromisă! Dacă musca aia de Laner nu știe să se impună, am să pun eu ordine! Toate astea trebuie să meargă altfel!

Și se spovedea Giocondei că Eleonora îl îngrijea pentru că ea era „fără ideal”: —fără ideal, vezi tu, —și strângea mai tare slujnica —arta nu este de cât o fotografie și familia o cărciumă!

Apoi scotoeind în cabinetul lui, auzea ziziind în urechi ideea genială, care în dimineața aceea îi țînise din creier.—„Navigația Cisalpină!” De ce nu? Să găsească un nume frumos, un nume mare, pentru a prezida Comitetul. Să invente un argument peremptoriu și fără replică, pentru a avea sprijinul și ajutorul bănesc al guvernului... o mare campanie, întreprinsă în numele „Navigației Cisalpine” cu toată armata interesatilor!

Dar Comitetul, numele cel mare, guvernul, „Navigația Cisalpină”, îi aminteau o afacere mai urgentă: cei 500 de franci pe cari trebuia să-i procure Brunetti. Atunci, de odată începu să strige din cabinetul lui:

— Ei! Te-Deum! Dar ce face broasca aia de Te-Deum, are de gând să vină ori nu? Era a doua oară când depesă lui Brunetti. Mai întâi printr'o scrisoare în care îi cerea cel puțin 400, apoi o a doua prin care îi ruga să facă imposibilul ca să-i trimită 300 fr., „însă numai de cât”.

Gioconda răspundea că Tadeo nu s'a întors. Directorul bătea din picior, trântea ușile și se agăța din nou de Eleonora care nu mai venea! Spunea că găsește intolerabilă purtarea acestei copile „fără cap și fără inimă”.

„Da, fără inimă! „Apoi sfârși prin a se așeza lângă Evelina; după ce mai întâi lovi pisica cu o umbră la frântă:

— Cară-te d'aci, jigodie! Ce bestie lacomă și leneșă! n'o pot suferi! Pe marchizul Duranti mă însărcinez să-l fac eu însumi!... Voi începe cu tată-său care a iscălit faimosul manifest al lui Franz-Josef!

A se citi urmarea în «Universul Literar» care va apare Duminică viitoare.

HERO ȘI LEANDRU

— de Dr. S. FOKOS —

O vazu pentru prima oară de ziua sârătoarei lui Artemia. Ecurile țimbalului și sfânta armonie a timpului nu-i putea îndepărta privirea de la frumoasa zeiță.

Visa o fericire pe care și-o închipuia reală, gândindu-se că în frumoasa zeiță Hero, și-ar găsi toate idealurile realizate.

O iubea atât de mult cum poate iubi un tânăr la vârsta de 22 ani; în timpul serbării, roșemat de o colcană, vazu pe frumoasa tânără de seaptesprezece ani.

Mult timp stătu gânditor. Într-adevăr, Hero era frumoasă! Trăsăturile feței și svelta-i talie erau neasemănate; umerii, delicatele trăsături ale gâtului și feței ca o diamandă i le împodobeau părul.

Costumul ei, până la genunchi, îi arăta frumoasele și ademenitoare forme ale corului. De mult nu se văzuse în Sestos o asemenea frumoasă. Mult timp se vorbea de casta și serioasa fecioară.

Leandru, adâncit în speranțele viitoare, visa. Totul în juru-i i se părea străin. Nimic nu înțelegea și nu putea face să înțeleagă de cât ecol strălucitor vis!...

Serbarea s'a sfârșit, credincioșii s'au risipit și singura fecioară rămasă în templu. Ea se grăbi a închide ușa, când... iată vede pe tânăr.

Impresia îi fu ptea mare! Sveltul și frumosul corp al lui Leandru împodobit cu frumosul păr auriu, fața-i roză, nasul ascuțit, schimbă pe tânăr, în fantezia fecioarei, într-un zeu nemuritor.

Hero, crezând că vede fântana lui Hermes, ingenuche înainte-i.

„Scoală! Scoală! Cum? tu, la picioarele mele? Strigă Leandru; tu a tresprezecea zeiță din Olimpo! o așa pozitie nu mi se cuvine”, și astfel spunând prinse alba și delicata mână a zeiței, o duse la buze și ingenuche înainte-i.

Hero, emoționată, nu i se putu opune; pentru prima oară în viața i simți bătaile inimii, pentru prima oară se simți emoționată sub o sărutare! Tremurând și clătinându-se plecă!

Trecură cinci zile; Hero nu se mai credea pe pământ ci în mormânt. Ea disprețuia farmecul înșelător al naturii. În gândurile ei, era păstrat ca o viziune luminoasă, frumosul chip al tânărului.

De câte ori în acest scurt timp nu plângea după coloaană! De câte ori nu se închina lui Artemis pentru el. Ce era simțul care o împingea să aibă compătimire pentru acel necunoscut? Ea însăși nu-l cunoștea. Aceste gânduri îi umpleau mintea și o făceau să simtă vibrarea inimii către o dorință necunoscută. Multe ceasuri plângea ingenuchiată înaintea coloaanei și foarte adesea o sărută.

Nu știa cât timp rămânea astfel, dar când se scula, fața și trăsăturile ei se luminau de o bucurie nedescrisă. Coloana era el, pentru el plângea; el i se părea că era lângă ea, mult mai frumos de cât înainte.

Fără a auzi câte un gemăt eșit din fundul inimii lui și îndată ea i se arunca în brațe. Acesta a fost începutul cunoștinței dintre zeița Hero și Leandru.

Leandru locuia în Abidos și Hero în Sestos.

Ce însemnează când o stea se stinge și apoi reapare? Ce este acea dulce și ademenitoare lumină prin întunericul și liniștea adormită a naturii? Aceia este Hero, zeița Hero, care așteaptă pe Leandru al ei, ținând în mână lanterna, călăuzind pe Leandru ca și farul pe marinari.

Se aude o fășitură; oare nu e co-

rabia ușoară care cu văsele ei lovește marea liniștită?

Nu; căci Hero singură aude aceea în inima ei.

Puțin după aceea Leandru va fi în brațele ei; efricit, prea fericit, încoată străbătând îngusta parte a Helespontului.

Astfel inota în fiecare seară; dar într-una din seri, o vijelie agită marea împiedicându-l a o trece. Leandru, turburat, în ciuda tuturor, voia să-i vadă zeita și neluând în seamă amenințările groaznice ale undelor, se aruncă în mare.

Cu putere se luptă, ajutat și de înfălcărața dragoste ce-i umplea inima, dar în zadar, undele îl învinseseră. După câte-va ceasuri, sub salciile de pe malul mării, se vedea rece și fără suflare cadavruul lui Leandru care până mai ieri era plin de viață.

Hero, dormea fără a presupune groaznica întâmplare! Zămbia prin vis. Poate îl vedea pe Leandru. Ea nu-și închipuia nenorocirea. Ah! care sunt visurile ei și care îi va fi după scurt timp realitatea!

Se revărsa de ziua. Acum numai un vântuleț ușor mai încrețea marea. Hero se deșteptă surzând din visurile-i fericite. Se îmbracă și se duse pe malul mării spre a respira aerul de dimineață. Mergând, inima îi bătea puternic.

Visa și credea în fantezia ei cele mai subline visuri. De odată se lovește de ceva tare. Dă un țipăt puternic și cade în leșin!

Abia își revine în simțuri și atunci înțelege groaznica și fatala realitate a catastrofei, se ridică, îmbrățișează cadavruul mut și rece a lui Leandru și... se aruncă în mare. După scurt timp pescarii scot și cadavruul ei rece.

Locuitorii din Sestos povestesc cu emoție această idilă amoroasă înmormântându-i astfel pe amândoi sub cel mai înalți pină din Pădurea Sfântă.

În fiecare seară, când totul doarme, în liniște, se aud clar în acele locuri murmurul mării și ecol sărutărilor dintre Hero și Leandru.

Milută Simion

Ilustrația noastră colorată

Crima din strada Raionului din Capitală

Duminea trecută s'a săvârșit o crimă în strada Raionului din Capitală. Pe la ora 8 și jum. seara mai mulți tineri, în frunte cu zugravul Ion Condruz, treceau pe strada Raionului, cântând cu armonica, cu flagețul și din gură. Ei fură întâmpinați de o ceată de derbedei, dintre cari unul a nume Ion Bucur, înarmat cu o coadă de topor se repezi asupra veselilor drumeți, și a început să-i lovească. Cei atacați o luară la fugă, rămânând singur Ion Condruz, care isbit grav în tâmpla dreaptă cu coada de topor, a căzut în nesimțire.

Ion Bucur, văzându-și isprava a luat victima, și ducând-o acasă a voit să-i dea ajutor. Condruz, care era rănit mortal, a încetat din viață. Criminalul a dispărut. Dându-se alarma, ați sosit la locul crimei, d-nii procuror Duca și comisar Trestianu, cari însoțiți de mai mulți agenți au reușit să aresteze pe Ion Bucur și pe câțiva dintre derbedei.

Cei arestați au fost înaintați poliției iar de acolo trimiși la Văcărești. Tribunalul Ilfov a confirmat mandatele de arestare.

Ilustrația noastră de azi reprezintă scena acestui crime.

DIN HAZUL ALTORA

Greșală de tipar

O văduvă comandă unui tipograf să-i tipărească pe panglica unei coroane mortuare următoarea dedicație:

«Odihnește-te în pace! La revedere!»
Peste două ceasuri, văduva trimete tipografului următorul bilet:

«Rog adăogați: «In cer», dacă va mai fi loc».

Și a doua zi, la înmormântare, toată lumea patu citi pe panglica coroanei depusă la picioarele sotului răposat:
«Odihnește-te în pace! La revedere în cer dacă va mai fi loc!»

JOCURI

Problema de calcul

de d-nu Muraru Nicolae, Piatra N.

Un melc vrea să se urce în vârful unui copac înalt de 20 metri. În fiecare zi urcă 5 metri, iar seara se coboară în jos 4 metri și doarme acolo. Câte zile i trebuie ca să ajungă în vârf?

Deslegarea cuvântului rombic din «Universul Literar» No. 47 este:

M
M A C
D A R U M
M A L A C O F
M A R A M U R E Ș
C U C U R U Z
M O R U N
F E Z
Ș

București: d. I. I. Albescu și d-ra Ștefania Stănescu.

Tâmbava (Ilfov): d. Const. Calafeteanu.

Titu: d-șoara E. Zot.

Fetești: d-șoarele Marica și Dumitru I. Dinulescu.

Vărciorova: d. N. D. Tănăsescu.

Paiuș (Vama): d. Al. N. Antonescu, funcționar.

Tulcea: d. R. Gornățeanu.

Chirnoși (Ilfov): d-șoara Gabriela și d. Aurel Grigorescu.

Ghidigeni: d-ra Adela Dumbravă.

JUNII

de ori-ce condiție în-vății perfect

Manierele Elegante

cu Lei 1.90 trimiși prin

mărei poștale, primind

prin poștă

prompt, franco și recomandat o carte foarte utilă, care conține: *Regulele bune-cuviințe, ale frumoaselor purtări și ale etichetei, Artă de a se face cine-va plăcut în societate, Scrisori de amor și cereri de căsătorie, Limbajul florilor, Felicitări pentru zilele onomastice, Poezii pentru declamat în societăți, Versuri și toast, etc.*

Asemena li se recomandă stăruitor: *Dicționarul de buzunar pentru tălmăcirea cuvintelor radicale și zecurilor străine din limba română.* Volum de 236 pagini. Costă Lei 1.85 primit prompt, franco și recomandat la ori-ce adresă în toată țara.

Amândouă aceste foarte interesante cărți comandate și plătite împreună costă numai **Trei Lei** înaintați odată cu comanda. Ori-ce comandă e numai prin poștă și se adr se fac împreună cu banii exact ast ează *Tentiei Universale de -tel: Aq e literară PRESA, Publicitată 153, B urești. Căsuța post*

Țiații acest anm și năstrăti-l

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU

BOALE DE FEME

SUB DIRECȚIA

Doctorului I. KIRIAC

Chirurg primar; șeful serv. de gynecologie

al spitalelor Eforiei

SECȚIE SEPARATA pentru BARBAȚI

(hemoroide, hernii, tumori, calculi

vesicale, stricturi uretrale, etc.

Strada St. Matei 8, în dosul Teatrului Național

— TELEFON 2/96 —

Tusea cea mai rebelă,

bronșitele acute și

cronice, tusca mă-

gărească vindecă sigur

PECTOSIN ITEANU

—Sticla lei 3.—Droguerii și Farmacii—

Anemia clorosa, neurastenonia, histeria,

sălbicimea generală combat

HEMOFER ITEANU

Face poftă de mâncare și este unul

din cele mai puternice reconstituante

ale corpului slăbit.

Sticla lei 4.—La droguerii și farmacii

VOPSEA DE PĂR RAPID

Garantat ab-

solut nevătă-

mătoare, vâp-

sește imediat pă-

rul cărunțit săd

albit, în negru,

în brun, castaniu

să blond într-un

mod atât de per-

fect și de natu-

ral, în cât au se cunoaște de loc că

părul este vâpșit. Intrebunțarea mai

simplă și mai ușoară ca la ori-ce altă

vâpșea de păr. Lei 2.50 la dro-

guerii și farmacii.

—

BOMBOANE

ORIENTALE

Parfumează ad-

mirabil gura și dis-

trug ori-ce miros urât al gurii. Ca-

ția 50 banii la droguerii și farmacii.

A se observa marca: «Semiluna cu

steau».

—

MIGRENA

dureri de cap, de

dinți, nevralgii, du-

rerii reumatice, vin-

decă sigur Pastilele

Nevralgine Ju-

rist, aprobate de

Consiliul sanitar.

2,50 la droguerii și farmacii

—

Ocaziune Rară

De vânzare două scări

de piatră cu preț foarte

redus. A se adresa la

ziarul «UNIVERSUL».

UN OBRAZ CURAT ȘI FRUMOS

Înainte și După

intrebunțarea Cremei și Pudrei «Flora».

se obține prin intrebunțarea cremei

și pudrei FLORA preparate de AL

Iteanu farmacist, furnisor al Curții

Regale. Pudra «FLORA» fără bismut

mărește efectele uimitoare ale cremei

«FLORA». Crema lei 1,50. Pudra

«Flora» lei 2. Săpun Flora lei 1,25.

Pomadă de păr «Flora» neîntrecută pentru îngrijirea rațională și

higienică a părului, lei 2,50. Capilogen «Flora» (apă de păr) sticla

mare lei 3,25, mică 2,50. Pasta de dinți «Bucol» lei 1. Apa de

gură «Bucol» lei 1,50. Lapte de crin «Flora» pentru înfrumuse-

țarea tenului lei 2. Săpun de Lapte de crin «Flora» lei 1,25.

La nemulțumire se restituie imediat costul.

«UNIVERSUL LITERAR»

Cupon No. 48.

NOUILE MARI PREMII

OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL“

Abonaților săi, cu începere de azi:

O nouă Vilă la Sinaia

„Vila Theodora“, construită anume pentru tragerea viitoare, pe str. I. C. Brătianu, în poziția cea mai splendidă din localitate.

Un Salonaș modern

Compus din 1 canapea, 2 fotoliuri, 4 scaune și o masă de mijloc, foarte elegant, cumpărat de la fabrica de mobile de artă, I. Brezoiu, calea Rihovei 50, unde se găsește în permanență o bogată și aleasă expoziție de mobile de toate genurile.

Un Dormitor de bronz

de mare valoare, cumpărat de la *Industria metalică «Marcu»*, bulevardul Elisabeta No. 8.

O GARNITURĂ DE MOBILĂ PENTRU INTRARE

Compusă din: o canapea, 4 scaune, 2 fotoliuri și o masă, cumpărate de la cunoscutul magazin de mobile de trestie și bambu, *Littmann*, strada Lipscași 3.

Un Dormitor de lemn fin

Construit în marea fabrică de mobile de lemn *Marin V. Ganea*, șoseaua Mihai Bravu No. 37 și str. Șerbănică No. 10. — Sucursala calea Victoriei No. 107.

O scoarță românească și o bluză (iie) de mătase

De la *Bazarul Național* de țesături românești de sub conducerea doamnelor Cosco & Duțescu, calea Victoriei 110, cel mai ieftin și mai bine asortat magazin în toate felurile de lucrări românești din pânză, lână și mătase.

UN SALONAȘ DE BAMBU

Cumpărat de la cunoscuta fabrică de mobile în acest gen, *E. A. Pucher*, calea Victoriei, No. 148. Sucursala Bulevardul Elisabeta, No. 18, «La Cometa Haley».

O pendulă de stejar afumat și o lavă argintată cumpărate de la magazinul de încredere *Schmidt & Stratulat* calea Victoriei No. 53.

O bicicletă, o pușcă de vânatoare și un pistol automat, cumpărate de la marele magazin de biciclete și arme *B. D. Zissmann*, calea Victoriei 44.

Un gramofon, o vioară, un flaut și o harmonică cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică *Jean Feder*, calea Victoriei 54.

1 pendulă de perete și 6 lingurițe de argint suflate cu aur cumpărate de la cunoscutul magazin «*Ceasornicăria Colței*».

O Splendidă Rochie albă lucrată artistic în ajururi.

O dormeuză, 2 fotoliuri și un paravan artistic, lucrate în vechiul atelier de tapițerie «*Ioan Niculescu*», strada Câmpineanu No. 31.

1 ceasornic de aur, cu trei capace, pentru bărbat.

1 brățară de aur 14 kt., cu 5 perle fine.

2 ceasornice de aur pentru doamnă.

1 inel de aur cu rubin, pentru bărbat.

1 pereche de cercei cu diamante și rubine *Ca-puchon*, de o mare valoare.

O frumoasă și prețioasă broșă.

Un inel de aur 14 kt. pecetar pentru bărbat.

6 ceasornice remontoir de argint cu 3 capace

1 ceasornic de metal emailat.

Un binoclu fin.

6 ceasornice remontoir, de metal.

1 elegantă compotieră argintată, de mare valoare

50 cutii de cremă, pudră și săpun „*FLORA*“

În cutii speciale, făcute anume pentru abonații noștri, reprezentând fotografiile Regelui și Reginei, comandate anume pentru premii.

